

Třetí konference Evropské společnosti pro environmentální dějiny ve Florencii v únoru 2005

Helena Janů
janu@natur.cuni.cz

UK v Praze, PFF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Albertov 6, 128 43, Praha 2

Třetí mezinárodní konference ESEH se v roce 2005 konala mimořádně v únorovém termínu, v turisticky mrtvé sezóně, kdy mohla být sponzorována regionální vládou Toskánska. Konference ESEH tradičně probíhají jednou za dva roky buď v červnu nebo září, americká ASEH své roční konference pořádá zpravidla první týden v březnu, v severních částech USA na přelomu března a dubna.

Hlavní téma konference ve Florencii, která probíhala ve dnech 16. – 19. února 2005, bylo „Dějiny a udržitelnost“, reflektující skutečnost, že otázka udržitelného vývoje či způsobu života se již stala vážnou politickou záležitostí. Konala se v překrásné Florencii ve vládním paláci Palaffari, který leží v jejím centru. Hostující organizací byla Florentská univerzita a předsedou místního organizačního výboru byl prof. Mauro Agnoletti. Konference se zúčastnilo 250 lidí ze třiceti zemí, a to nejen evropských. Ve srovnání s pražskou konferencí v roce 2003 přijelo méně účastníků z USA. Z evropských zemí byly nejvíce zastoupeny Německo, Spojené království, Švédsko a Finsko a ovšem Itálie. Naše účast byla opět ze všech post-komunistických zemí největší, čítala osm osob.

Modul jednání konference byl obdobný jako u konference pražské nebo konference v St. Andrews v roce 2001. Česko bylo zastoupeno v programovém výboru konference Dr. Leošem Jelečkem, regionálním reprezentantem Česka a Slovenska. Bylo obtížné vybrat návrhy panelů, resp. jednotlivých prezentací a sestavit z nich sekce a panely tak, aby alespoň dílem odpovídaly širokému tématu konference a interdisciplinárnímu charakteru ED. Každý den jednaly paralelně čtyři tematické sekce složené zpravidla z pěti panelů. Plně se osvědčil standardní model tří referátů na sekci, každý po 20 minutách plus 30 minut na diskusi, což je často u jiných konferencí jen zbožným přáním. Každý panel tedy trval hodinu a půl. Spolu s termíny středa–sobota je evropský modul stejný jako u ročních konferencí ASEH v USA. Konference ESEH v Amsterdamu bude již trvat pět dní (úterý – sobota) včetně exkurzí, tedy od 5. do 9. června 2007 (viz <http://www.let.vu.nl/conference/eseh/index.html>).

Referáty přednesené ve Florencii pokrývaly širokou škálu témat, zahrnovaly různě dlouhá historická období a vztahovaly se k řadě geografických regionů. Pro mnoho účastníků tak bylo obtížné volit sekci, které se zúčastní. Abstrakta referátů jsou dostupná na webu http://eseh.ruc.dk/conference/archive/third/abstracts_2005.pdf. Konala se i obvyklá posterová sekce, kterou stejně jako na minulých konferencích otevřela stručná vystoupení autorů 21 posterů. Z Česka měla poster k vývoji druhého bydlení D. Fialová, u kterého se někteří diskutující (z USA, Kanady) podívovali, že vidí fotografie chat „obyčejných lidí“, nikoli pouze lidí skutečně bohatých, jako u nich. Domnívám se, že postery jsou často účinnější prezentací výsledků výzkumu – na rozdíl od vyslechnutí 20minutového referátu je možno si je přečíst, případně se k nim vrátit i po několika dnech, což jistě dává

i větší prostor pro neformální diskusi. Na hlavní téma konference navazoval poster N. Kruglikové (Rusko), která prezentovala historické postery propagující různé programy recyklace materiálů a úspor energií. Podrobnější informaci o programu konference viz <http://eseh.ruc.dk/conference/archive/third/report2005>.

Generální shromáždění ESEH v pátek 18. 2. 2005 zvolilo v souladu se statuty ESEH nové vedení, tj. výkonný výbor rady ESEH (jeho členové mohou být ve funkci dvě funkční období). Novým prezidentem ESEH se stal Prof. Paul Holm (Roskilde University, Dánsko). Nahradil ve funkci Prof. Verenu Winiwarter z Vídeňské university, která se snad největší měrou zasloužila nejen o založení ESEH, ale především svou neúnavnou aktivitou a nasazením o její úspěšný „rozjezd“ (srv. jí editovaný informační článek: V. Winiwarter, ed., et. al.: *Environmental History in Europe from 1994 to 2004: Enthusiasm and Consolidation*. *Environment and History*, 10, 2004, No. 4, s. 501–530). Tentokrát byli zvoleni již dva vice-prezidenti: prvním se stal dosavadní sekretář ESEH Dr. Jan Oosthoek (School of Historical Studies, University of Newcastle upon Tyne, Anglie, další „hybná síla“ vzniku a rozvoje činnosti ESEH) a pořadatel konference Prof. Mauro Agnoletti (Faculty of Agriculture, Dept. of Environmental Science and Technologies in Forestry, Itálie). Pokladníkem se stal opět akurátní Ulrich Koppitz (Institute for the History of Medicine, Německo). Podrobněji o nich (kontakty apod. viz <http://eseh.ruc.dk/about/exec>). Jako předsedkyně organizačního výboru příští konference byla členkou výkonné rady ex-officio zvolena Petra van Dam, Department of History, Free University Amsterdam.

Zaznamenali jsme tentokrát významný úspěch i v této oblasti, když novou tajemnicí ESEH byla zvolena ing. Lenka Uhlířová z Geografické sekce PřF UK v Praze, která v současnosti působí v CENIA (Czech Environmental Information Agency), agentuře MŽP ČR. Na tomto zasedání vystoupil i G. Astro z Brazílie, který informoval, že v Havaně byla založena Latinskoamerická společnost pro environmentální dějiny (LACEH – Latin American Society for Environmental History) a vyjádřil její zájem o spolupráci s ESEH i ASEH. Pokrok v mezinárodní institucionalizaci naší disciplíny je jednou z reakcí na úspěšný rozvoj environmentálních dějin ve světě.

Česká účast byla skutečně reprezentativní. Měli jsme svůj „národní“ panel „Land Use and Landscape Changes in Czechia – Past and Present“, na němž byly za předsednictví D. Worstera (USA) prezentovány tyto referáty: „Chief Political Events as a Factor of Land Use Changes in Czechia during the Period of Transformation (1989–2003)“ (I. Bičík, L. Kupková, P. Štych); „Land use and landscape conservation in peripheral areas of Czechia: potential or brake of regional development?“ (P. Chromý, V. Jančák, J. Winklerová); „Spatial-temporal analyses of landscape changes in the Kosmonosy district in Central Bohemia“ (L. Uhlířová, T. Klír z FF UK). Na konferenci vystoupil také P. Jehlička (dříve Geografická sekce PřF UK Praha, nyní The Open University, Faculty of Social Science, Milton Keynes, UK) s referátem na téma „Tramps, Brontosauri, and Scientists: Pre-1989 Formative Experience of Czech Environmental Movement as a Precursor to Ecological Modernization“.

Nemalý přínos každé vědecké akce tohoto druhu spočívá v jejím společenském programu. Ten vytváří příznivé podmínky pro rozvíjení pracovních a kolegiálních kontaktů, nemluvě o neformálních diskusích k projednávaným tématům. Ve Florencii bylo výjimečné místo slavnostní večeře, která se podávala ve starobylém, nádherně vyzdobeném šlechtickém paláci Villa Montalto. O skvělé italské kuchyni a vínech netřeba se snad ani zmiňovat, spíše o kulturním programu, v němž ochotnický soubor florentské university předvedl účastníkům regionální lidové tance. Na závěrečné sobotní večeři v budově konání konference byly uděleny různé medaile a ocenění. Toho se dostalo i Alison a Andrew Johnsonovým, majitelům nakladatelství White Horse Press v Cambridge, UK, které vydává časopis *Environment and History*, v němž jako příloha vychází i ESEH Notepad. Tato večeře neměla tak spontánní program, atmosféru, ani délku jako pražská. Potvrdila však, že již lze hovořit o stabilizované komunitě evropských environmentálních historiků a její sounáležitosti s komunitou americkou a kolegy z ostatních kontinentů.

Exkurze směřovaly nejen do úžasných muzeí ve Florencii (Museum of the History of Science), ale také do jejího okolí typického krásnou krajinou a mnoha památkami. Konference ve Florencii opět prokázala transdisciplinární charakter environmentálních dějin zahrnující do sebe jak přírodovědné tak společensko-vědní poznatky odpovídajících disciplín.